Azərbaycan-Qırğızıstan: ortaq kökdən birgə əməkdaşlığa

Azərbaycan digər türkdilli dövlətlərlə olduğu kimi, Qırğızıstanla da ikitərəfli əlaqələrin inkişafında maraqlıdır və bu səbəbdən xüsusən iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün tədbirlər görür. Bu gün Azərbaycan-Qırğızıstan iqtisadi əlaqələri regionda yeni logistik imkanların formalaşması, qarşılıqlı sərmayə layihələri və artan ticarət dövriyyəsi ilə xarakterizə olunur.

İqtisadi əməkdaşlıq fonunda yüksəksəviyyəli dövlət və hökumət rəsmilərinin qarşılıqlı səfərləri, iki ölkənin iş adamlarını bir araya gətirən biznes-forumların keçirilməsi əlaqələrin inkişafında mühüm rol oynayır. Bu baxımdan bir neçə gün əvvəl Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti Sədrinin müavini Bakıt Torobayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Bakıya səfəri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Nümayəndə heyətini qəbul edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Qırğızıstan münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini vurğulayaraq iqtisadi tərəfdaşlığın dərinləşməsinin hər iki xalqın maraqlarına xidmət etdiyini bildirib. Dövlətimizin başçısı söhbət zamanı Azərbaycan-Qırğızıstan Birgə İnvestisiya Fondundan söz açıb, ölkəmizin Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət Görüşünün tamhüquqlu iştirakçısı olduğuna toxunaraq bildirib ki, bu amil Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Cənubi Qafqaz regionunu bir-birinə sıx bağlayacaq, hər iki istiqamətdə fasiləsiz və sabit yükdaşımanın təmin edilməsində, xalqlarımız arasında qardaşlıq əlaqələrinin möhkəmlənməsində böyük rol oynayacaq.

Xatırladaq ki, Azərbaycan-Qırğızıstan Birgə İnvestisiya Fondu 2022-ci il oktyabrın 11-də Qırğızıstanın paytaxtı Bişkek şəhərində "Azərbaycan-Qırğız İnkişaf Fondunun yaradılması haqqında Saziş" əsasında yaradılıb. Fond hazırda iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığın ən səmərəli platformalarından biri kimi çıxış edir. İqtisadiyyatın modernləşdirilməsi, yeni fürsətlərin dəyərləndirilməsi və biznes mühitinin canlandırılması məqsədi daşıyan fond həm Azərbaycan, həm də Qırğızıstan sahibkarlarını bir araya gətirərək real layihələrin həyata keçirilməsinə təkan verir. Qurum təkcə maliyyə institutu deyil, həm də iki dost ölkənin iqtisadi tərəfdaşlığını yeni mərhələyə daşıyan strateji körpüdür. Bu platforma çərçivəsində aqrar-sənaye kompleksi, energetika, bağçılıq, tekstil, turizm və digər sahələr üzrə birgə təşəbbüslərin maliyyələşdirilməsi planlaşdırılır.

Azərbaycan və Qırğızıstan üçün iqtisadi inteqrasiyanın güclənməsi yalnız rəqəmlərlə ölçülən deyil, həmçinin regional sabitliyin möhkəmlənməsi, qarşılıqlı asılılığın artması və ümumi rifahın təmin olunması baxımından strateji əhəmiyyəti olan prosesdir. İki ölkənin bir-birinə artan inamı iqtisadi sahədə konkret addımlar və yeni layihələrlə öz təsdiqini tapır. Ticarət əlaqələrinin genişlənməsi isə bu əməkdaşlığın ən görünən və ən praktik nəticələrindən biridir. Azərbaycanın Qırğızıstana neft və kimya sənayesi məhsulları, metal məmulatları ixrac etməsi, Qırğızıstanın isə Azərbaycana ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsulları, yüngül sənaye məmulatları və digər istehlak malları göndərməsi qarşılıqlı iqtisadi münasibətləri nümayiş etdirir. Bu proses hər iki bazarın imkanlarını genişləndirir, sahibkarların yeni istiqamətlərə çıxışını təmin edir.

Nəqliyyat sahəsi Azərbaycan-Qırğızıstan əməkdaşlığının ən perspektivli istiqamətlərindən biridir. Xüsusən Orta dəhliz çərçivəsində yüklərin daşınması üçün yaranan yeni imkanlar Qırğızıstanın beynəlxalq bazarlara çıxışını asanlaşdırmaqla yanaşı, Azərbaycanın regional logistika mərkəzi kimi rolunu da gücləndirir. Azərbaycanın tranzit və liman potensialının artırılmasını strateji prioritet hesab edən Prezident İlham Əliyev 2022-ci ildə Azərbaycan ilə Qırğızıstan arasında I Dövlətlərarası Şuranın iclasında belə deyib: "Bu gün açıq dənizlərə çıxışı olmayan Azərbaycan artıq mühüm nəqliyyat şəbəkəsi yaradıb. Əlbəttə ki, Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan dəmir yolu Orta dəhlizin bir hissəsi olacaq. Bunun indi baş verməsi də, əlbəttə ki, anlaşılandır. Lakin əsas odur ki, bizim regionda və Qərbi Xəzər regionunda həyata keçirilən bütün bu layihələr elə sinxronlaşdırılmalıdır ki, biz liman imkanlarımızın həm artırılmasını, həm də genişləndirilməsini planlaşdıra bilək".

İnvestisiyaya gəlincə, son illər qarşılıqlı investisiya qoyuluşu sahəsində maraq hər iki dövlət üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın Qırğızıstanda energetika, bankçılıq, tikinti və xidmət sektorlarında investisiya imkanları genişlənir. Qırğızıstan isə Azərbaycanda aqrar sektor, turizm və logistika sahələrində əməkdaşlıqda maraqlıdır. Tərəflər iqtisadi əlaqələri daha institusional formada inkişaf etdirmək üçün müxtəlif hökumətlərarası komissiyaların fəaliyyətini gücləndirirlər. Təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev qeyd olunan qəbulda İssık-Kul gölünün sahilində beşulduzlu mehmanxana tikintisi üzrə imzalanmış sazişi xüsusi vurğulayıb. Məlumat üçün bildirək ki, "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qırğız Respublikası Nazirlər Kabineti arasında İssık-Kul gölünün sahilində beşulduzlu mehmanxananın tikintisi üzrə investisiya qoyuluşu haqqında Saziş" təsdiq edilib. Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev müvafiq fərman imzalayıb.

Azərbaycan və Qırğızıstan arasında həyata keçirilən irihəcmli investisiya təşəbbüsləri iki ölkənin iqtisadi tərəfdaşlığının getdikcə dərinləşdiyini nümayiş etdirir. Bu əməkdaşlığın davamlı xarakter almasının növbəti göstəricisi isə Qırğızıstan Prezidentinin təşəbbüsü ilə Ayköl Manas adına 528 şagirdlik Xıdırlı kənd məktəbinin tikintisinə dair verilmiş qərardır. Bakıda görkəmli qırğız yazıçısı Çingiz Aytmatovun abidəsinin ucaldılması, Bişkekdə Qırğızıstan-Azərbaycan Dostluq Parkının yaradılması və Heydər Əliyev adına 20 saylı Məktəb-Gimnaziya təhsil-tərbiyə kompleksinin açılması da bu qəbildən olan iki ölkə arasında qarşılıqlı investisiya layihələrinin, humanitar və mədəni əməkdaşlığın nümunələridir.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan. - 2025.- 9 dekabr (№259).- S.8.